TÜRKİYE İŞ KURUMU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI
TUNCELİ İLİ
2022 YILI SONUÇ RAPORU

2022 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

TUNCELİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TUNCELİ İLİ 2022 YILI SONUÇ RAPORU

Hazırlayan:

Gökhan KAKIZ

İş ve Meslek Danışmanı

ÖNSÖZ

İşgücü piyasasının temel göstergeleri içerisinde yer alan işsizlik oranları, istihdam verileri, açık iş ilanları, kayıtlı işsiz sayıları ve işe yerleştirme verileri geniş ölçekte ülke ekonomisi hakkında sağlıklı bir bilgi ağının oluşturulmasına katkı sunmaktadır. Bir kamu istihdam kurumu olan İŞKUR bu noktada her yıl düzenli olarak İşgücü piyasası araştırmaları yaparak bu bilgi ağını güncel verilerle desteklemektedir. İlimizde de işletmelerin mevcut istihdam durumları, gelecek dönemdeki istihdam beklentileri, temininde güçlük çekilen mesleklerin durumu ve teknolojik değişimlerin piyasa üzerindeki etkilerinin değerlendirildiği bu araştırma önem arz etmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirdiğimiz İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarının ulusal ve yerel düzeyde istihdama katkı sunacağına inanıyor bu raporun, işverenlere, çalışanlara, paydaş kurum ve kuruluşlar ile işgücü piyasası içerisinde yer alan bütün kesimlere hayırlı olmasını diliyorum.

Özdemir AKTAŞ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **ii**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **iv**

ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **iv**

KISALTMALAR ..... **v**

YÖNETİCİ ÖZETİ **1**

GİRİŞ **3**

BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER **5**

1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 5

1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ 6

1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI 7

1.3.1. Açık İş İlanları 7

1.3.2. İşe Yerleştirmeler 8

1.3.3. Kayıtlı İşsiz 10

1.3.4. Aktif İşgücü Programları 11

1.3.5. İşsizlik Ödeneği 15

İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **18**

2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 20

2.2. AÇIK İŞLER 32

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ 42

2.4.1. Net İstihdam Değişimi 42

2.4.2. Teknolojik Dönüşümün İstihdama Etkisi 44

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME **46**

KAYNAKÇA **50**

EK: 2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU 51

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2021 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri 5
Tablo 2: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK İşyeri İstatistikleri .....
6 Tablo 3: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri .....
7 Tablo 4: 2022 yılında (Ocak-Eylül) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler .....
8 Tablo 5: 2022 yılında (Ocak-Eylül) İşe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler .....
10 Tablo 6: Yıllar İtibariyle MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları .....
14 Tablo 7: 2022 Yılı Ocak-Eylül Dönemi AİP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek) .....
14 Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı .....
20 Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları .....
28
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 29
Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı 31
Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 34
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları..... 34
Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları 35
Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası 36
Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler 37
Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları 38
Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek 40
Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi 43
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi 44
Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler 44
Tablo 22: İşverenlerin Teknolojik Dönüşüm Sonucu İstihdam Beklentileri 45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları 8
Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları .....
9 Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları .....
11 Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları .....
16 Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı .....
21 Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%) .....
22 Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı .....
23 Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%) .....
23 Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı.....

24 Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı .....
25 Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%).....
26 Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%) .....
26 Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı .....
27 Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri .....
28 Şekil 15: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi .....
32 Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi .....
33 Şekil 17: Mevcut Açık İşlerin Arama Kanalı .....
33 Şekil 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı .....
39 Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri .....
40

KISALTMALAR

AİP	Aktif İşgücü Programları
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
NÜD	Nakdi Ücret Desteği
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Tüm dünya genelinde pandemi nedeniyle 2020 ve 2021 yılları olağan dışı geçti. İşgücü talebinde ve işgücü arzında eş zamanlı yaşanan daralmanın ardından 2022 yılı işgücü piyasalarının, ülke ve sektör bazında farklılıklar olsa da, toparlandığı bir yıl olmaktadır.

İşgücü piyasalarındaki toparlanmanın aksine küresel ekonomideki baskı 2022 yılında artmaya devam etmiştir. Ukrayna ve Rusya savaşının etkileri, enerji fiyatlarındaki artış tüm ekonomiler üzerindeki riskleri arttırdı. Enflasyon oranları rekor düzeye çıkmışken yaşam maliyetleri oldukça yükseldi. Salgın sonrası yaşanan ekonomik sorunlar nedeniyle küresel ölçekte sosyoekonomik kırılganlıklar artmıştır. Yaşanan ekonomik sorunların, işgücü piyasalarındaki toparlanmayı dünya genelinde kısmen geciktirdiği söylenebilir.

Türkiye ise büyüme, dış ticaret ve işgücü açısından birçok ülkeden olumlu yönde ayrışmaktadır. 2021 yılının ikinci yarısından itibaren yaşanan normalleşme sürecinin özellikle hizmet sektöründe olumlu etkileri gözlenmiştir. Artan ihracat ile gelişen sanayi sektörünün öncülüğünde ülkemiz 2022 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 7,6 oranında büyümüştür. Güçlü büyümenin etkisi ile 2022 yılında istihdamda rekor seviyelere ulaşıldı. İşsizlik oranı ise tek haneli seviyelere geriledi.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ülkemizde ÇSGB, İŞKUR, TÜİK ve SGK gibi kurumların idari kayıtları ve istatistikleri aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücü piyasasının ülke genelini kapsayan ve en temel veri kaynağı olan Hane halkı işgücü anketi TÜİK tarafından düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin haber bültenleri kamuoyunda yakından takip edilmektedir.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin en temel veriler ise İŞKUR'un idari kayıtları ile her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması ve açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep boyutunu birlikte analiz etmek amacıyla hazırlanan bu rapor, Tunceli İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ilimizde 123 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde toplam 17 sektör araştırma

kapsamında yer almaktadır. Tunceli ilinde 10+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 2474 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 1752 çalışan erkeklerden, 723 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tunceli ilinde açık iş oranı yüzde 1,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,1 olup, Tunceli ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,9 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin "Toptan ve perakende ticaret" meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 12 kişilik açık iş mevcuttur. Tunceli ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu; "İmalat" meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 10,3 düzeyindedir.

Tunceli ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla Hizmet ve satış elemanları sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Tunceli ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Hizmet ve satış elemanları mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 18,9'u bir yıl sonrası için en az bir meslek için net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tunceli ilinde net istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 14,8 seviyesindedir. Öte yandan en az bir meslekte net istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 1,7 iken bu oran Tunceli ilinde yüzde 4,1 düzeyindedir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması Tunceli İli 2022 Yılı Sonuç Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Kovid salgınıyla geçen 2020 ve 2021 yıllarının ardından Dünya ekonomileri, enflasyonist baskı ve risklerin oldukça yükseldiği bir döneme girmiştir. Tüm Dünya ülkelerinde salgının sosyoekonomik etkileri ağır bir şekilde gözlenmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO, 2022'de küresel toplam çalışma saatinin, salgın öncesi dönemin yaklaşık %2 altında kalacağını öngörmektedir; bu da 52 milyon tam zamanlı işe eşdeğer bir açığa karşılık gelmektedir.

Pandemi öncesindeki performansa dönüş, dünyanın büyük bölümü için gelecek yıllarda da muhtemelen ulaşılamaz olacaktır. Ülkemizde ise 2021 yılının ikinci yarısından itibaren atılan normalleşme adımları ile birlikte salgın nedeniyle işgücü piyasasında oluşan olumsuz etkiler giderilmiştir. Özellikle Turizm, Konaklama ve Yiyecek sektörlerinde normalleşme adımlarının etkisi ile canlanma gözlenmiştir. İşgücü piyasasına ilişkin talep yönlü veriler, sektör özelinde incelenmelidir. Gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesi için İşgücü Piyasası Araştırmasına ait veriler oldukça önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması Tunceli İli 2022 Yılı Sonuç Raporu; işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu analiz etmekte ve işverenlerin gelecek döneme ilişkin beklentilerini ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar ve yerel yönetimler tarafından işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ile projelerin etkinliğinin artırılması noktasında 2022 yılı araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Tunceli İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacağı düşünülen önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işverenlerin ve işgücünün; piyasaya sundukları emeğin ve piyasadan beklentilerinin iyi analiz edilmesi politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Sonrasında, bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyileştirmek ve işgücü politikalarını bu dengenin sürdürülebilir olmasını sağlayacak şekilde tesis etmek oldukça önemlidir.

Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur. İşgücü Piyasası Araştırmalarına ait sonuçlar yalnızca İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. Pandemi sonrası araştırmanın 2022 yılı saha çalışması hibrit yöntemle (yüz yüze, elektronik ortamda

veya telefonla görüşülerek) gerçekleştirilmiştir. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması aracılığıyla işverenlerle görüşerek, işgücü talebine ilişkin doğrudan işverenlerden elde ettiği bilgiyi kamuoyu ile paylaşmaktadır.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerimiz tarafından 2007 yılından itibaren düzenli olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2022 yılı için Tunceli ilinde 18 Nisan-27 Mayıs 2022 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan ilimizin İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu hazırlanmıştır. Raporla birlikte İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Tunceli ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER

1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TÜİK tarafından düzenli olarak uygulanmakta olan Hane halkı İşgücü Anketi istihdam edilenlerin iktisadi faaliyet, meslek, işteki durum ve çalışma süresi hakkında; işsizlerin ise, iş arama süresi ve aradıkları meslek ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemek amacıyla uygulanmakta olup, ülkedeki işgücü piyasasının özellikleri hakkında bilgi veren (arz yönüyle) temel veri kaynağıdır. 2013 yılı ve öncesinde il düzeyinde işgücü istatistikleri elde edilirken, sonrasında Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında 1. ve 2. düzeyde bölgesel istatistikler elde edilmektedir. 2014 yılından itibaren bölgesel düzeyde elde edilen istatistikler yıllık olarak TÜİK'in internet sitesinde yayınlanmaktadır. 2023 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tablo 1: 2021 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri

TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	Toplam	Kadın	Erkek
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	1.352	687	666
İşgücü (Bin Kişi)	653	204	450
İstihdam edilenler (Bin Kişi)	587	178	408
İşsiz (Bin Kişi)	67	25	41
İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)	699	483	216
İşgücüne katılma oranı (%)	48,3	29,6	67,6
İstihdam oranı (%)	43,4	25,9	61,4
İşsizlik oranı (%)	10,2	12,5	9,2

Tunceli ilinin dâhil olduğu 2. Düzey Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli) olarak tanımlanmıştır. Tablo 1'de yer alan verilere göre bölgemizde 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus 1 milyon 352 bin kişi iken işgücü katılma oranı yüzde 48,3 seviyesindedir. İşsizlik oranı ise 2021 yılında bölgemizde yüzde 10,2 olarak gerçekleşmiştir.

1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu her ay düzenli olarak sigortalı istatistiklerini yayınlamaktadır. Bu istatistikler kapsamında illere ait detaylı sigortalı sayıları ve 4a sigortalı çalışanı olan işyeri sayıları elde edilmektedir.

Tablo 2: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK İşyeri İstatistikleri

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	538	538
2-3 Kişi	441	1.039
4-6 Kişi	252	1.181
7-9 Kişi	110	871
10-19 Kişi	110	1.470
20-29 Kişi	32	755
30-49 Kişi	20	737
50-99 Kişi	18	1.238
100-249 Kişi	8	1.165
250-499 Kişi	2	703
500-749 Kişi	0	0
750-999 Kişi	0	0
1000+ Kişi	0	0
Toplam	**1.531**	**9.697**

Ülkemizde 4a zorunlu sigortalı istihdam eden işyerleri çalışan sayısına göre incelendiğinde 1-9 çalışanı olan işyerlerinin oldukça yoğun olduğu gözlenmiştir. Benzer durum 81 ilimizde gözlenmektedir.

Tunceli ilinde 2022 Temmuz dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4a sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 1.531 seviyesindedir. Bu işyerlerinde toplam 9.697 4a sigortalı çalışan istihdam edilmektedir. 1-9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 87,6 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 10 iken bu işyerlerinde toplam 1.868 çalışan istihdam edilmektedir.

Tablo 3: 2022 Yılı Temmuz Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	**1.531**
Kamu	205
Özel	1.326
Sigortalı Sayısı	**9.697**
Kamu	3.818
Özel	5.879
Erkek	7.095
Kadın	2.602
Ortalama Aylık Kazanç	**₺ 9.498,1**
Kamu	₺ 12.142,0
Özel	₺ 7.471,3
Erkek	₺ 9.418,9
Kadın	₺ 9.710,9

Tunceli ilinde 2022 Temmuz ayı itibariyle bildirimi yapılmış 4a zorunlu sigortalı sayısı toplam 9.697 kişi iken kadın sigortalı sayısı ise 2.602 düzeyindedir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4a zorunlu sigortalı oranı yüzde 39,4 iken özel sektörün payı yüzde 60,6 seviyesindedir. 4a zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 9.498 TL'dir. 2022 Temmuz ayı itibariyle erkek sigortalıların ortalama kazancı ilimizde kadınların kazancından düşüktür.

1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlesine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu ve meslek bilgisi gibi oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

1.3.1. Açık İş İlanları

Açık işler; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları

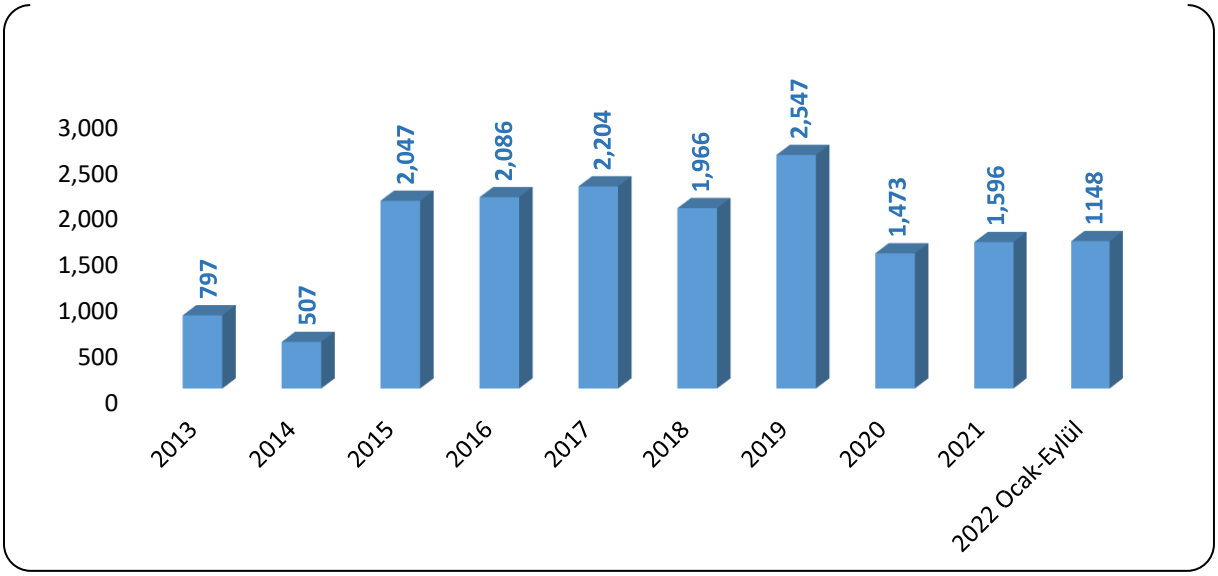

Tablo 4: 2022 yılında (Ocak-Eylül) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (İnşaat)	466
Beden İşçisi (Genel)	248
Sıvacı	66
Temizlik Görevlisi	173
Reyon Görevlisi	18
Duvarcı	27
Garson (Servis Elemanı)	75
Kasiyer	29
Şoför - Yük Taşıma	25
Beton Trans mikser Operatörü	21

Tunceli ilinde 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde 1.148 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 466 açık iş ile Beden İşçisi (İnşaat) mesleği bulunmaktadır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 29,0 seviyesindedir. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir.

1.3.2. İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını ve işgücü piyasasındaki önemini büyük ölçüde arttırmıştır. Çalışma isteği olan her bireyin uygun bir işe yerleştirilerek istihdamda yer alması, sosyal içerme ve sosyal refahın önemli bir faktörüdür. Pandemi döneminde özellikle işgücü

piyasasındaki daralmadan kaynaklı kurumun Türkiye geneli işe yerleştirme istatistiklerinde azalma gözlense de, normalleşmeyle birlikte istihdama aracılık hizmetlerimizde toparlanma gözlenmiştir. Şekil 2'de yıllar itibariyle Kurumun Tunceli ilinde işe yerleştirmeye aracılık sayıları görülebilmektedir.

Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları

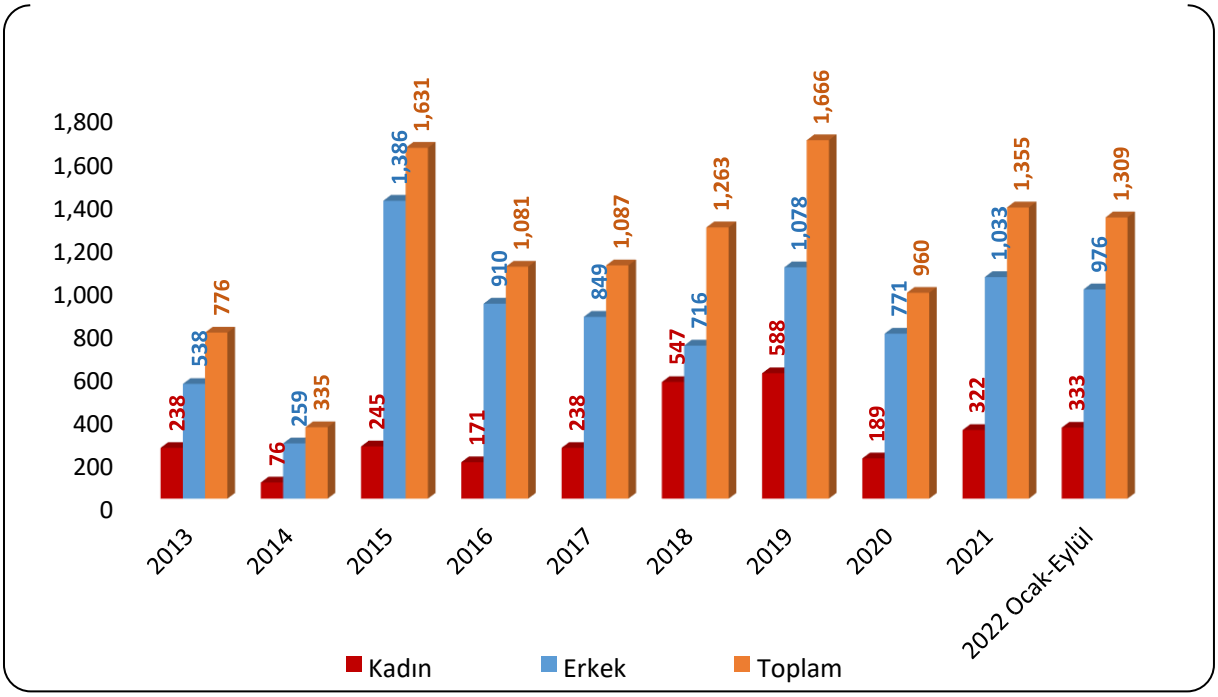

İŞKUR'un; işgücü piyasasını yakından takip ederek yerel ve ulusal düzeyde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır. İlimizde 2022 yılının Ocak-Eylül döneminde 1309 işe yerleştirme yapılmıştır. İşe yerleşmesine aracılık edilenler içinde kadınların payı yüzde 25,4 seviyesindedir.

Tablo 5: 2022 yılında (Ocak-Eylül) İşe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	İşe Yerleştirme Sayısı
Beden İşçisi (İnşaat)	385
Beden İşçisi (Genel)	197
Temizlik Görevlisi	172
Sıvacı	60
Garson (Servis Elemanı)	49
Duvarcı	27
Kasiyer	22
Büro Memuru (Genel)	19
Modem Makineci (Hazır Giyim)	15
Şoför-Yük Taşıma	14

Tunceli ilinde 385 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (İnşaat) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme içinde yüzde 29 paya sahiptir. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) veTemizlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde ilimizde erkeklerin en çok Beden İşçisi (İnşaat) ile Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirildiği, kadınların ise en çok Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirildiği görülmüştür.

1.3.3. Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda asgari ücret düzeyinde herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kuruma kayıt olup iş arayanlara en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde düzenli olarak iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından bazı istisnalar hariç olmak üzere pasife (iş aramıyor) alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanma taleplerini sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları

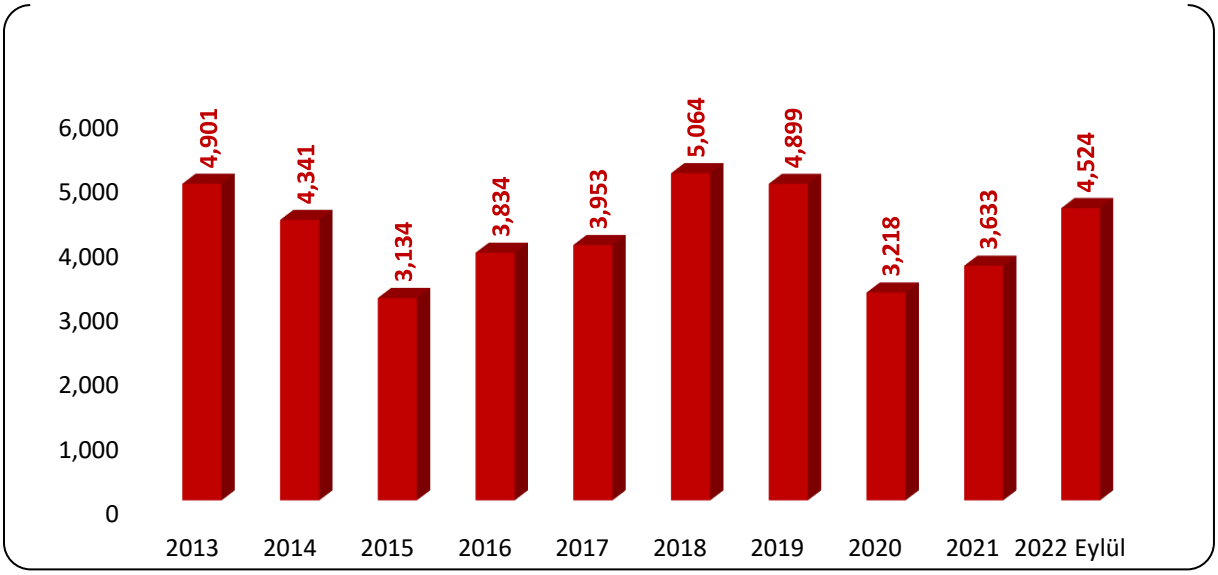

2022 yılı Eylül sonu itibariyle Tunceli ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 4.524 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 62,2; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 16 seviyesindedir.

Tunceli ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Tunceli ilinde Kuruma kayıtlı 1.452 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 32,1 seviyesindedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir.

1.3.4. Aktif İşgücü Programları

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin ve çalışanların mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen aktif işgücü hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 8 Nisan 2022 tarihinde 31803 sayılı resmi gazetede Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayınlanmıştır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırılmaktadır. Aynı zamanda iş arayanların tecrübe eksiklikleri bu programlar vasıtasıyla karşılanmakta ve istihdam edilebilirlikleri arttırılmaktadır. Ülkemizin nispeten genç bir nüfusa sahip olması ve kadınların işgücüne katılım oranının düşük

seviyede olması nedeniyle, özellikle kadın ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılması hususunda aktif programların etkin kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

1.3.4.1. İşbaşı Eğitim Programı ve Mesleki Eğitim Kursları

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri; mevcut açık işler için talep edilen iş tecrübesinin iş arayan kişilerde yeterli seviyede bulunmamasıdır. **İşbaşı eğitim programının** temel amacı mesleki deneyimi ve yeterli iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bununla birlikte nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere, işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek iş arayanlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli karar verme imkânı sunmaktır.

Son yıllarda oldukça ön plana çıkan işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

2022 yılında yapılan mevzuat değişikliği ile İEP açılacak işyerinde en az 5 çalışan olması şartı getirilmiştir. İşbaşı eğitim programına katılabilecek katılımcı sayısına esas sigortalı sayısı, işverene ait vergi numarası altında ve programın düzenleneceği ilde yer alan işyerleri için programın başlangıç ayından önceki on iki aylık dönem içerisinde yer almak koşuluyla son altı aya veya altı aylık döneme ilişkin olarak SGK'ya verilen sigortalı sayısını gösterir belgede yer alan toplam prim gün sayısının yüz seksene bölünmesi suretiyle hesaplanmaktadır.

İşveren, programdan yararlanan kişilerin en az %70'ini 60 günden az olmamak üzere program süresinin en az üç katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmelidir.

İşverenler aynı ilde ve aynı vergi numarası altında yer alan işyerlerinde çalıştırdıkları sigortalı sayılarının %30'una kadar katılımcı talep edebilmektedirler.

Türk Meslekler Sözlüğünde meslek ana grubu "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" olarak belirlenen meslekler dışındaki mesleklerde program düzenlenebilmektedir. Program süresi bilişim ve imalat sektörlerindeki işyerleri ve mesleklerde en fazla 6 ay, diğer sektörlerde ise en fazla 3 aydır. Geleceğin mesleklerinde düzenlenen işbaşı eğitim programlarında ise program süresi en fazla 9 ay olarak uygulanabilmektedir.

Program günde en az 5 en fazla 8 saat olmak üzere ve haftada 6 günü aşmamak kaydıyla haftalık 45 saati geçmeyecek şekilde planlanabilmektedir.

İşbaşı eğitim programına katılan vatandaşlara, programa fiilen katıldıkları gün üzerinden;

- İş arayan statüsündeki katılımcılara günlük 211,55 TL, öğrencilere 158,66 TL, işsizlik ödeneği alanlara günlük 105,78TL,
- Geleceğin meslekleri olarak belirlenen mesleklerde düzenlenen programlarda katılımcılara günlük 232,71 TL cep harçlığı ödenmektedir,

Genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi Kurumumuz tarafından program süresince karşılanmaktadır.

Programa katılan kişilere İŞKUR'un yaptığı ödemeler dışında programın düzenlendiği işveren tarafından yapılan ve aylık brüt asgari ücretin yarısını geçmeyen fiili ödemelerin gelir vergisi kanunu gereğince vergi matrahından indirilmesi imkânı da bulunmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen aktif işgücü piyasası programlarıdır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır.

Kurumumuz tarafından sözleşme veya protokol imzalanması yönünde yaptırım uygulanmayan işverenlerin; açılacak mesleki eğitim kursundan yararlanacak kursiyerlerin en az %70'ini 120 günden az olmamak üzere program süresinin en az üç katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

İşbirliği yöntemi ile özel sektör işyerleri ile düzenlenen mesleki eğitim kurslarında ise ayrıca işverenlerin en az beş sigortalı çalışana sahip olması gerekmektedir.

Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadınların bu programlarımızdan yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. Türkiye genelinde 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde kursiyerlerin yüzde 55,4'ünün kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2013	158	79	79
2014	160	100	60
2015	653	361	292
2016	479	247	232
2017	1.010	744	266
2018	931	652	279
2019	746	482	264
2020	596	362	234
2021	385	237	148
2022 Ocak-Eylül	111	75	36

2022 yılı Ocak-Eylül döneminde ilimizde 35 aktif işgücü programı düzenlenmiş olup toplam 111 kişi programlara katılmıştır. Toplam katılımcıların içinde kadınların payı yüzde 67,6 iken erkeklerin payı ise yüzde 32,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 7: 2022 Yılı Ocak-Eylül Dönemi AİP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek)

Meslek	AİP Yararlanıcı Sayısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	21
Büro Memuru (Genel)	16
Erkek Dış Giysileri Dikimi Elemanı	12
Arıcı	10
Meyve Sebze Doğrama İşçisi	7
Sekreter	6
Peyzaj Bahçıvanı	5
Garson (Servis Elemanı)	4
Pasta Yapım Ve Sunum Elemanı	4
Hamurkâr	3

Tunceli ilinde 2022 yılında açılan ve yararlanıcı sayısı en fazla olan aktif işgücü programları Dokuma Konfeksiyon Makineci, Büro Memuru (Genel), Erkek Dış Giysileri Dikimi Elemanı mesleklerinde düzenlenmiştir.

1.3.5. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası primi, sigortalının prime esas aylık brüt kazançların üzerinden hesaplanan yüzde 1 sigortalı, yüzde 2 işveren ve yüzde 1 Devlet payından oluşmaktadır. İsteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödeyenlerden ise yüzde 1 sigortalı ve yüzde 2 işveren payı alınmaktadır. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü; görevli, yetkili ve sorumludur.

Bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalılar, Banka sandıklarına tabi sigortalılar İşsizlik Sigortası kapsamında yer almaktadır. Ayrıca istekleri halinde; Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar, Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişiler de işsizlik sigortası kapsamına dahil olabilmektedir.

İşsizlik ödeneği; sigortalı işsizlere yasada belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için belirli süre ve miktarda yapılan ödemedir. İşsizlik ödeneğinden yararlanma koşulları ise;

- Kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalmak,
- Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün kesintisi hizmet akdine tabi olmak,
- Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak, şeklinde sıralanabilir. Hizmet akdinin feshinden sonraki 30 gün içinde en yakın İŞKUR birimine başvurmak gerekmektedir. Başvuru, İŞKUR birimine şahsen gelerek veya elektronik ortamda www.iskur.gov.tr adresinden yapılabilir. Mücbir sebepler dışında 30 gün içerisinde başvurulmaması halinde, başvuruda gecikilen süre, toplam hak sahipliği süresinden düşülmektedir.

İşsizlik ödeneğinin ödenebilmesi için sigortalı işsizlerin istihdama hazır durumda olması gerekmektedir. İşsizlik ödeneği başvurusu ile kişinin kuruma iş arayan kaydı yapılmakta veya mevcut kaydı güncellenmektedir. Böylece sigortalı işsizlerin danışmanlık, işe yerleştirme ve mesleki eğitim hizmetlerini alması sağlanmaktadır.

İşsizlik ödeneğine hak kazananlara; İşsizlik Ödeneği, Genel Sağlık Sigortası Primleri, bir iş bulma ve Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi hizmetleri kurum tarafından sunulmaktadır.

Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde;

- 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- 900 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- 1080 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün, süre ile

işsizlik ödeneği verilmektedir.

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 40'ı olarak hesaplanmaktadır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 80'ini geçememektedir. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları

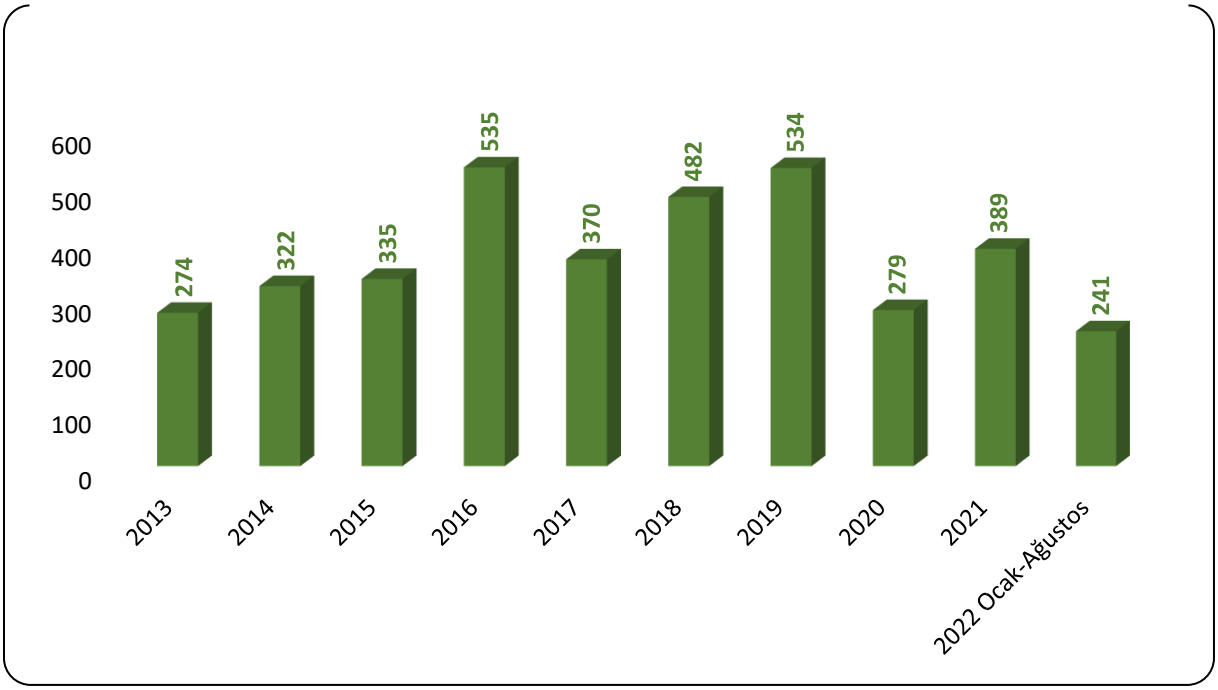

Tunceli ilinde 2022 yılı Ocak-Ağustos döneminde 241 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Pandemi başından 2021 yılı Temmuz ayına kadar uygulanan fesih kısıtı nedeniyle ilgili dönemde işsizlik ödeneğine hak kazanan kişi sayısında ülke genelinde düşüş gözlenmiştir. Tunceli ilinde de ülke geneline benzer eğilim söz konusudur.

İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin mevcut durumunu görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak, söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzına rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik belirli bir seviyenin altına düşmemektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının ihtiyaçlarını tespit etmek gereklidir. İşgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmak oldukça maliyetli sonuçlara yol açmaktadır.

- Belirli meslektelerde veya sektörlerde ilave işgücü ihtiyacı var mı?
- İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut?
- Mevcut açık işlerde hangi beceriler aranmakta?
- Belirli bir meslekte eleman temininde güçlük çekilmişse bunun sebebi ne?
- Önümüzdeki dönemde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler hangileri?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için oldukça önemlidir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye geneli için işgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla her yıl düzenli olarak İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup,

sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır.

18 Nisan – 27 Mayıs 2022 tarihleri arasında Türkiye genelinde 82.450 işletme ile 2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında iletişime geçilmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma, Uluslararası Örgütler ve Temsilcilikleri, Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için 74 ilde örneklem yöntemiyle, 7 ilde ise tamsayım yapılarak işverenlerle iletişime geçilmiştir. 2-9 arası istihdamlı işletmelerde ise Türkiye geneli için tahmin üretebilmek adına örneklem yöntemi ile işletmeler seçilmiştir. Cevaplılık oranı Türkiye genelinde yüzde 96 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan işletmeler ile gerçekleştirilen "İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Eksik Beceri)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşletmeler ve mevcut istihdam bölümünde Tunceli ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı ve E-ticaret yoluyla hizmet veya mal satışı yapılıp yapılmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Ayrıca mevcut çalışanların varsa beceri eksiklikleri de bu yıl işverenlere ilk defa sorulmuştur.

Çalışma kapsamında Tunceli ilinde 123 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 2.474 çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında Tunceli ilinde 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Tunceli ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenmiştir.

Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı

Sektörler	İşletme Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	36
İnşaat	34
İmalat	12
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8
Ulaştırma ve depolama	7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7
Eğitim	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3
Madencilik ve taş ocakçılığı	2
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Genel Toplam	**123**

Tunceli ilinde Toptan ve Perakende ticaret sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Tunceli ilindeki çalışma kapsamına giren işletmeler içerisinde Toptan ve Perakende ticaret sektöründeki işyerlerinin oranı yüzde 22,3 seviyesindedir. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 10 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde Toptan ve Perakende ticaret sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 22,3 seviyesindedir. Tunceli ilinde ilk sırada yer alan Toptan ve Perakende ticaret sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalaması ile aynıdır. İlimizde Toptan ve Perakende ticaret sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İnşaat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 12,6 iken Tunceli ilinde İnşaat sektörünün payı yüzde 27,6 düzeyindedir. Tunceli ilinde çalışma kapsamındaki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin içinde İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörlerinde faaliyet gösterenlerin oranı yüzde 66,7 seviyesindedir.

Araştırmaya dâhil olan sektörler içerisinde en az sayıda işletme ise Finans ve sigorta faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Tunceli ilinde faaliyet gösteren ve il genelinde 10 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dâhil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

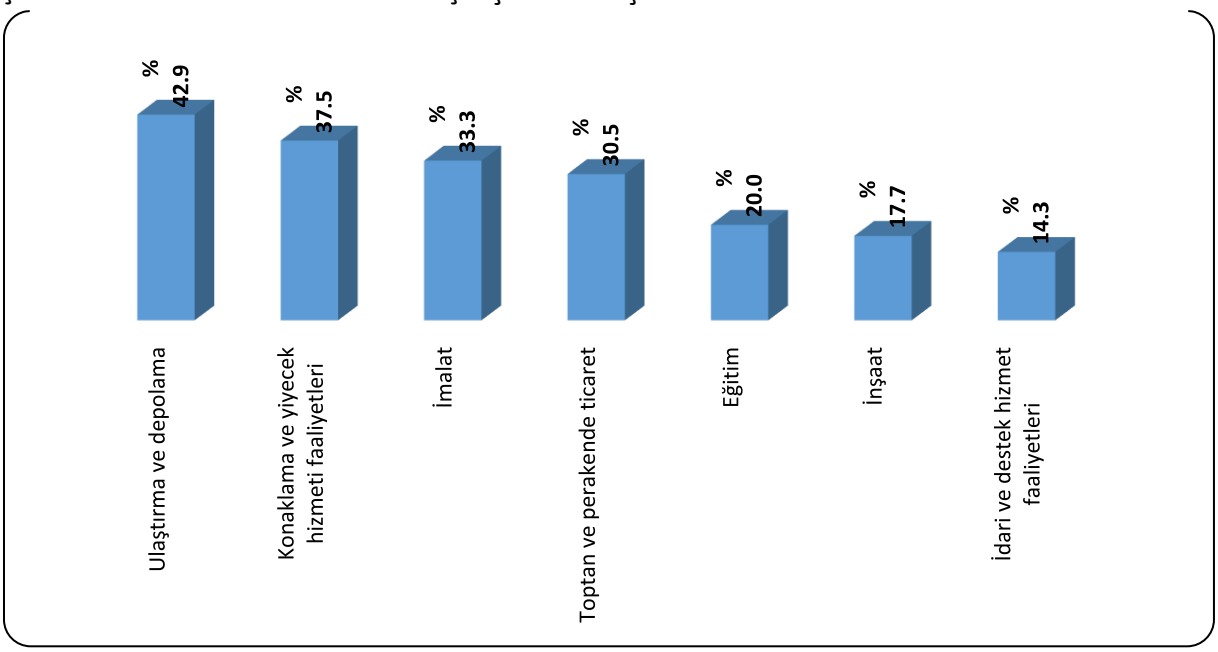

Tunceli ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 23,8 olarak gerçekleşmiştir. Ulaştırma ve depolama sektöründe yer alan işletmelerin içinde part-time çalışanı olan işletmelerin oranı yüzde 42,9 seviyesindedir. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin içerisinde part-time çalışanı olanların oranı yüzde 37,5 oranındadır. Üçüncü sırada ise yüzde 33,3 ile İmalat sektörü yer almaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörleri part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve bu sektörlerdeki işletmelerin yaklaşık yarısında part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

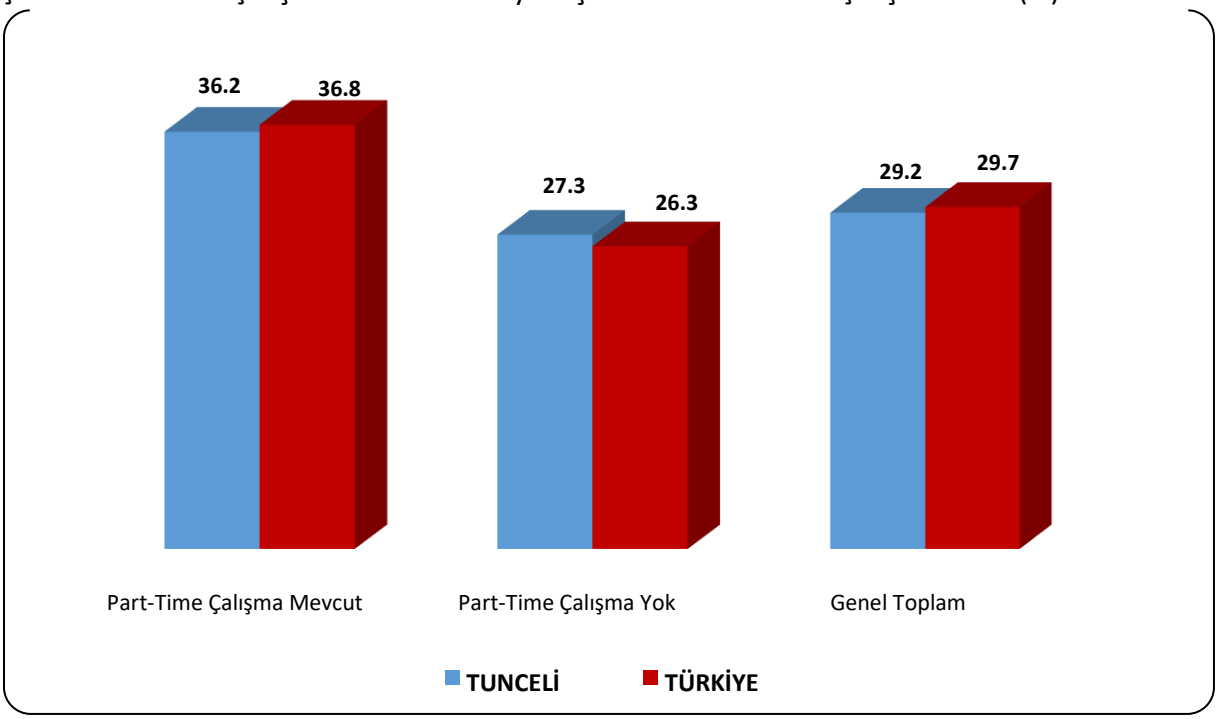

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Tunceli ilinde bu oran yüzde 29,2 düzeyindedir. Tunceli ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 27,3 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 36,2 seviyesindedir. Türkiye

geneli verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 26,3 iken part-time çalışanı olan işletmelerde ise kadın çalışan oranı yüzde 36,8'dir.

Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı

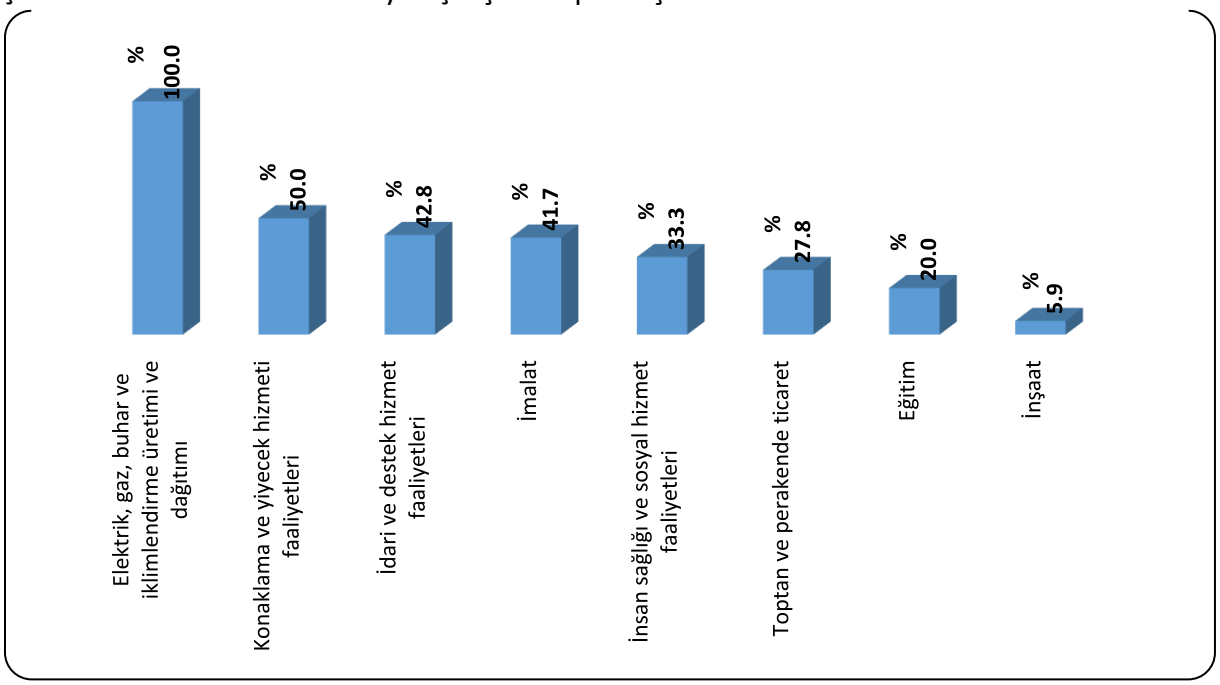

Tunceli ilinde 10+ istihdamlı işletmeler içinde vardiyalı çalışma yapılan işletmelerin payı yüzde 23,8 seviyesinde iken bu oran Türkiye genelinde yüzde 25,6 seviyesindedir. Tunceli ilinde vardiyalı çalışmanın nispeten daha etkin uygulandığı sektörler Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir. İnşaat sektörü ise yüzde 5,9 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

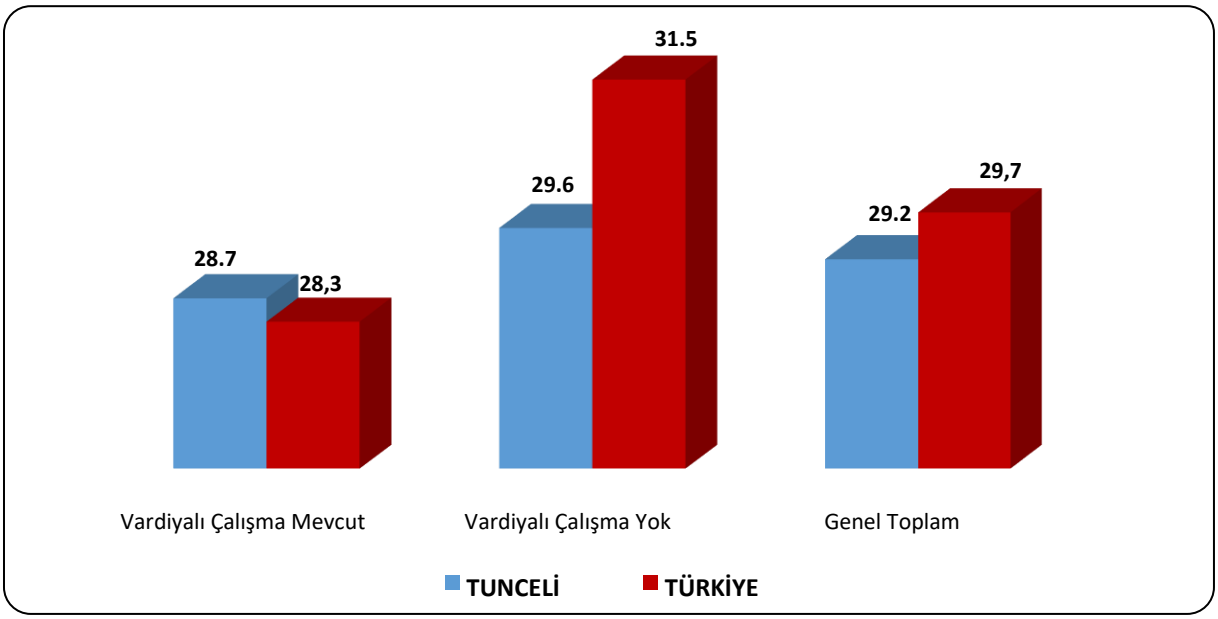

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklenen bir durumdur. Fakat bu durum sektörel olarak farklılık gösterebilmektedir.

Şekil 8'de ilimiz için söz konusu eğilime benzer yönde bir durum gözlenmektedir. Tunceli ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 28,7 iken, erkek çalışanların oranı ise yüzde 71,3 seviyesindedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadınların oranı yüzde 29,6 düzeyindedir. Ülkemizde istihdamın büyük çoğunluğu erkek çalışanlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamında kadın çalışan oranı yüzde 29,7 seviyesindedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 3,2 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır.

Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı

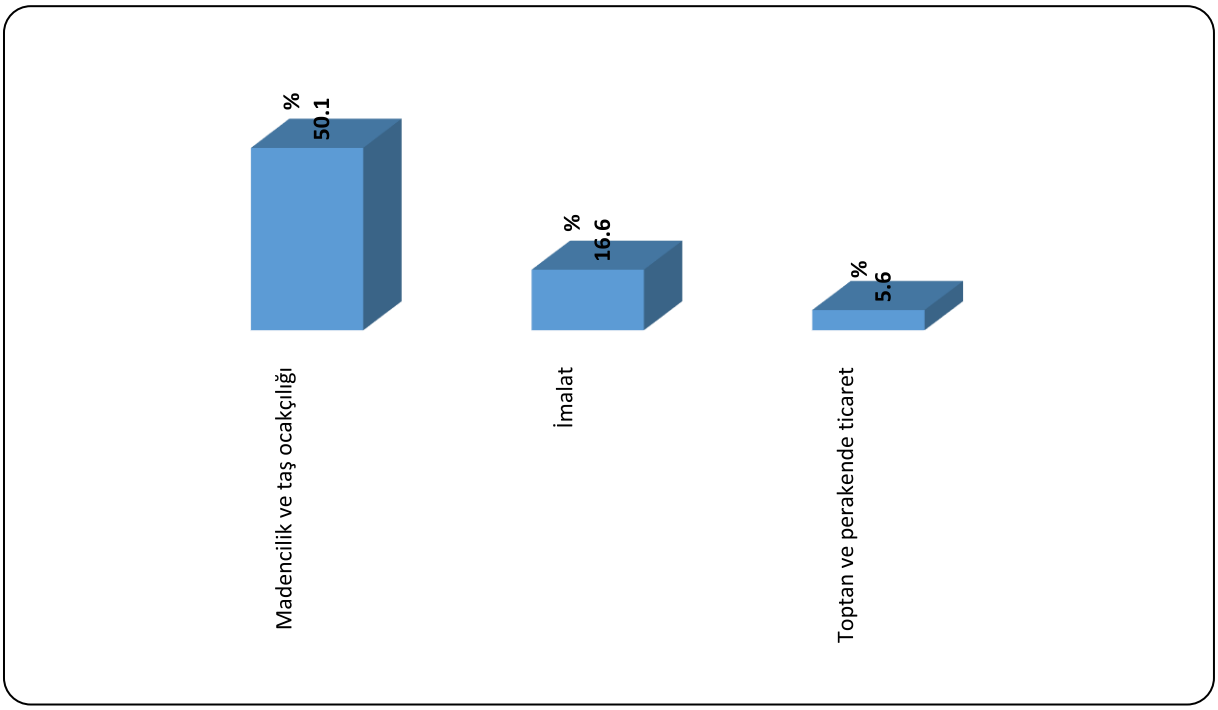

Tunceli ilindeki işletmelerin içerisinde ihracat yapanların oranı yüzde 4,1 düzeyindedir. Sektör bazında bakıldığında ilimizde en yüksek ihracat yapılan sektör yüzde 50,1 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü olmuştur. Diğer bir ifade ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin yarısında ihracat yapılmaktadır. Oransal anlamda ikinci sırada yer alan İmalat sektöründe ise ihracat yapan işletmelerin oranı yüzde 16,6 seviyesindedir.

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 21,1'i ihracat yapmakta ve ilk sırada yer alan sektör olarak yüzde 46,0 ile İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan işletme oranının yüksek olması ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında E-Ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Tunceli ilinde E-Ticaret uygulamasına sahip işletmelerin oranı yüzde 11,5 seviyesindedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı

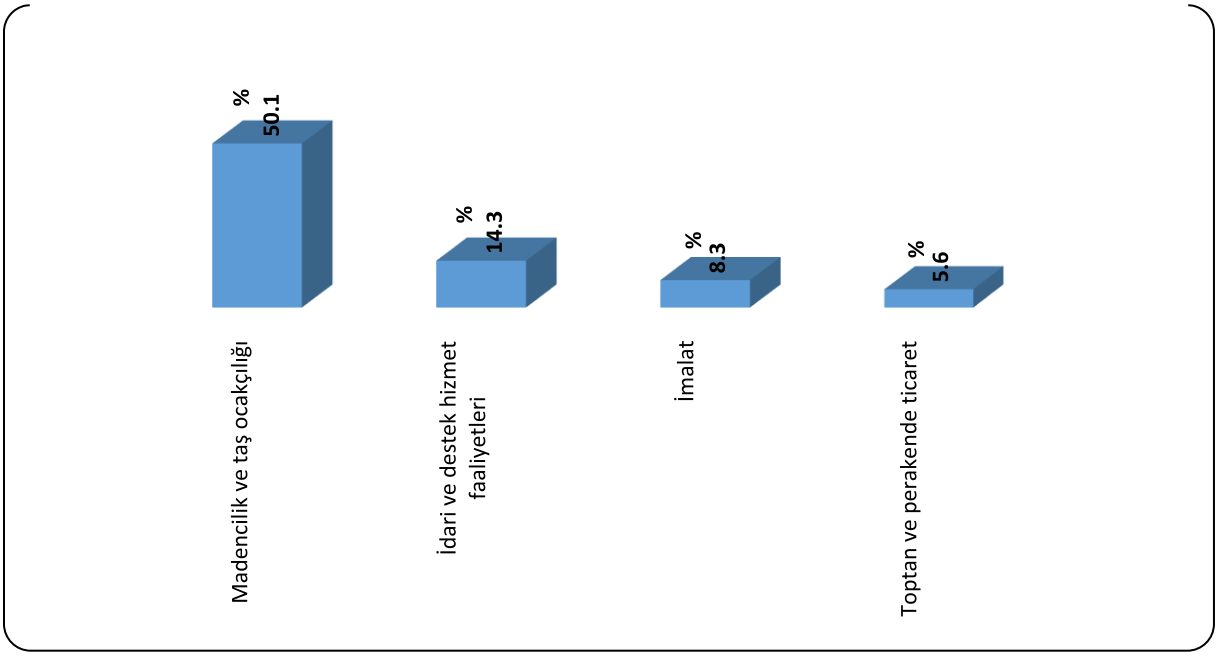

Tunceli ilinde araştırma kapsamında yer alan sektörlerden 4 sektörde bulunan işletmeler ArGe çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 4,1 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki işyerlerinin içinde Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 50,1 seviyesindedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14,3 seviyesindedir. Bu sektörleri ise yüzde 8,3 ile imalat sektörü takip etmektedir.

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 11,9'u Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 37,9 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 22,8 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%)

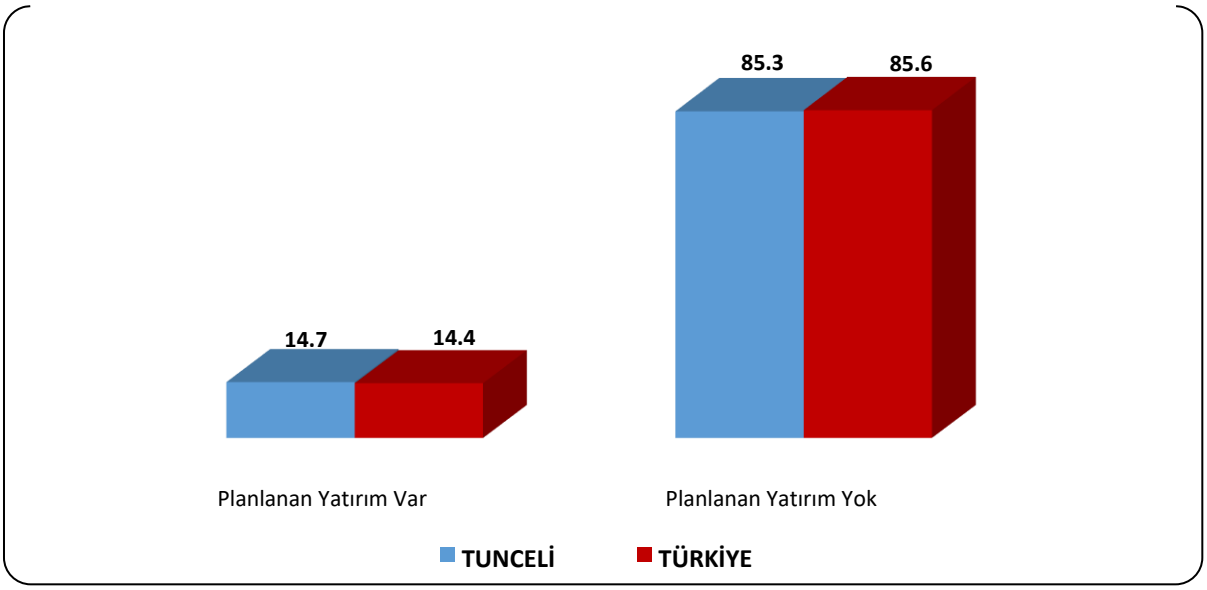

Türkiye genelinde 10+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 14,4'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Tunceli ilinde yüzde 14,7 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%)

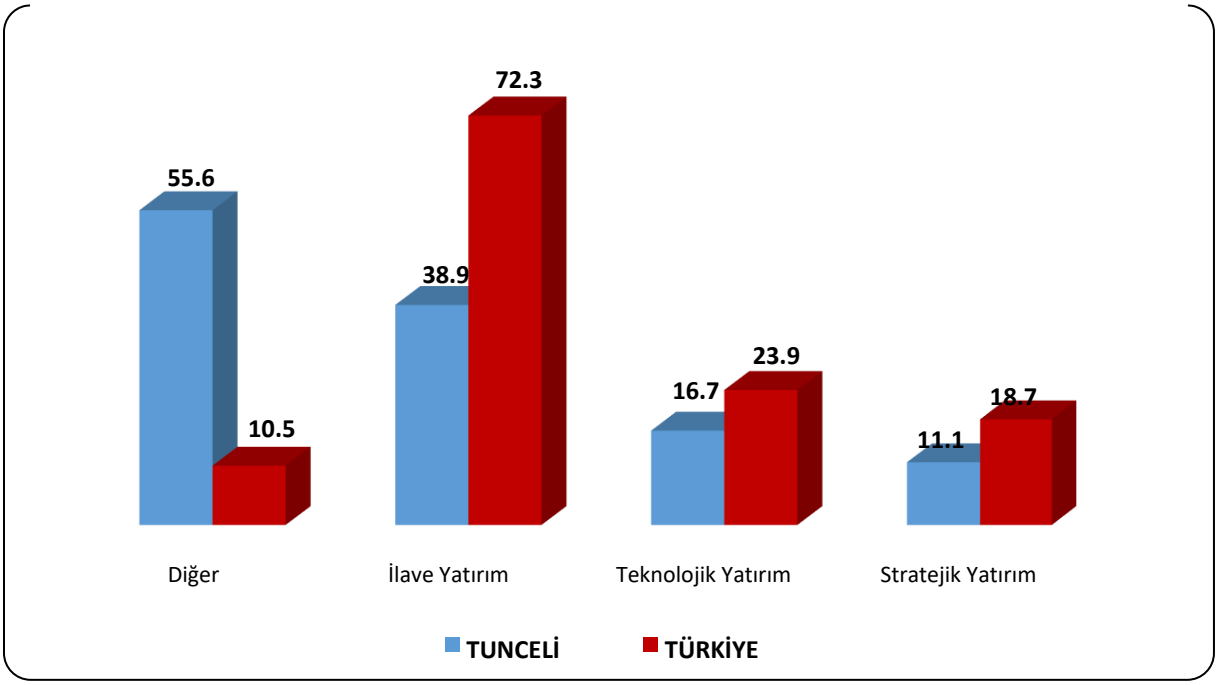

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Tunceli ilinde 10+ çalışanı olan ve yatırım yapmayı planlayan işletmelerin içinde diğer yatırım türlerinden birini yapmayı planlayanların oranı yüzde 55,6; ilave yatırım

yapmayı planlayanların oranı yüzde 38,9 ve teknolojik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 16,7 seviyesindedir.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 72,3'ü ilave yatırım, yüzde 23,9'u teknolojik yatırım, yüzde 18,7'si stratejik yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı

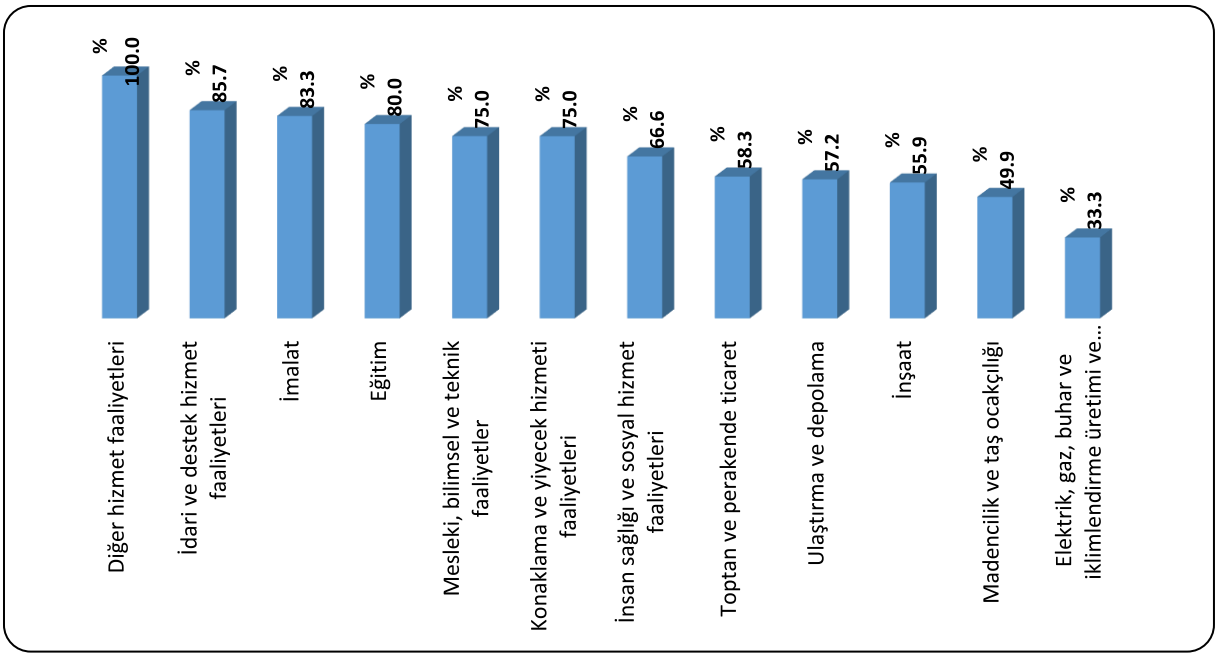

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 72,3'ü ilave yatırım, yüzde 23,9'u teknolojik yatırım, yüzde 18,7'si stratejik yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 56'sı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Pandemi döneminde özellikle pasif işgücü programlarımızın oldukça etkin şekilde kullanılması, ülke genelinde birçok işyerine hizmet sunmamıza imkân sağlamıştır. Tunceli ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 63,9 seviyesindedir. İlimizdeki bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında ilin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan diğer hizmet faaliyetleri sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işletme oranı il geneli olan yüzde 63,9 seviyesinin üzerinde ve yüzde 100 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Hizmet Türleri	İşletme Oranı
Danışmanlık ve Yönlendirme	64,1%
Eleman Temini	48,7%
İşbaşı Eğitim Programları	44,9%
Teşvikler	35,9%
Kısa Çalışma Ödeneği	11,5%
Nakdi Ücret Desteği	3,8%
Mesleki Eğitim Kursu	2,6%
Genel Toplam	**100,0%**

Tunceli ilinde İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerden; Danışmanlık ve Yönlendirme kapsamında hizmetlerimizden faydalananların oranı yüzde 64,1; Eleman Temini kapsamında hizmetlerimizden yararlananların oranı yüzde 48,7 ve İşbaşı Eğitim Programları kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işletmelerin oranı ise 44,9 seviyesindedir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

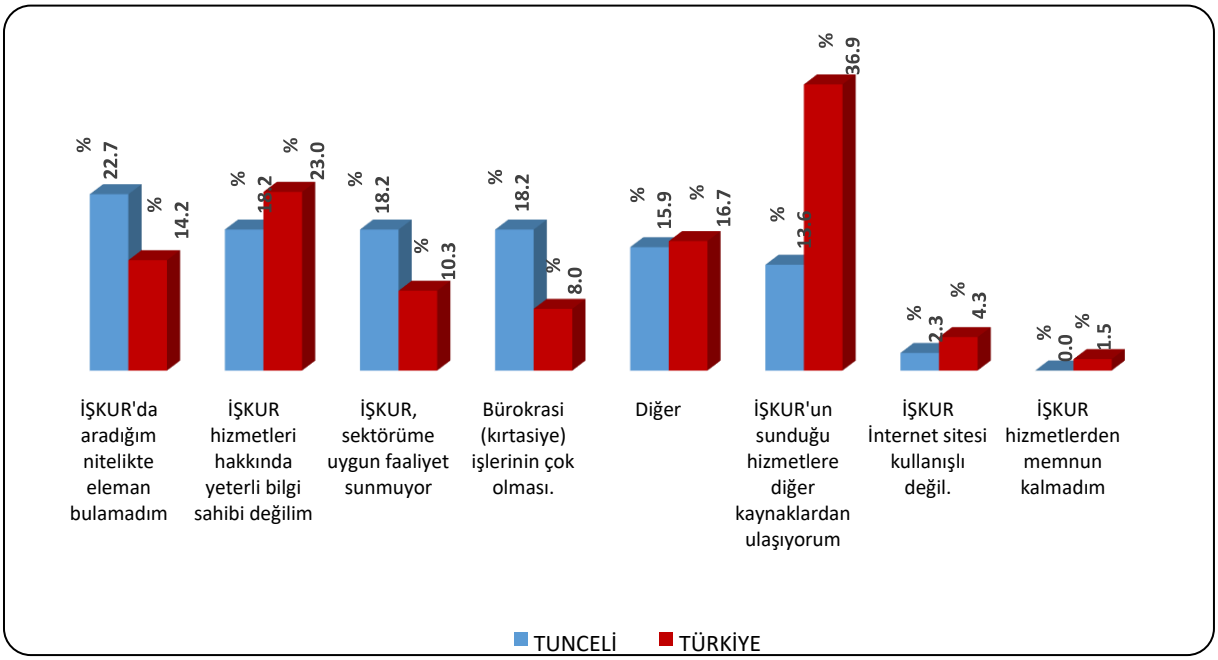

Tunceli ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işverenlere nedenlerini sorduğumuzda ilk üç sırada, yüzde 22,7 ile "İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım", yüzde 18,2 ile "İşkur hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim" ve yüzde 18,2 ile "İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor" gerekçe olarak gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerimizden

faydalanmama nedeni olarak ilk sırada yüzde 37,1 ile “İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum” seçeneği gerekçe olarak gösterilmiştir. Tunceli ilinde “İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim” nedeniyle kurum hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye geneline göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir.

Tunceli ilinde 10+ istihdamlı ve araştırma kapsamına giren sektörlerdeki işletmeler için 1752 erkek çalışan ve 723 kadın çalışan olmak üzere toplam 2474 çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek Çalışan	Kadın Çalışan	Toplam Çalışan
Toptan ve perakende ticaret	344	203	547
İnşaat	503	42	546
İmalat	235	133	369
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	297	72	369
Ulaştırma ve depolama	150	56	205
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	86	70	156
Eğitim	30	67	97
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7	56	63
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	51	3	54
Madencilik ve taş ocakçılığı	24	4	28
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	13	24
Diğer hizmet faaliyetleri	13	4	17
Genel Toplam	**1.752**	**723**	**2.474**

Sektörlere göre dağılımda ise; Tunceli ilinde çalışanların en fazla olduğu sektörler Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ile İmalat sektörleridir. Toplam çalışanların içinde bu üç sektörde çalışanların oranı yüzde 59,1 düzeyindedir.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde Toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışanların payı yüzde 37,1 seviyesindedir. Tunceli ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe kadın çalışan oranı yüzde 88,7 düzeyindedir.

Türkiye genelinde Eğitim ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu yıl ilk kez işverenlere, mevcut çalışanlarında bilgi beceri eksikliği olup olmadığı soruldu. Bunun yanında mevcut çalışanları arasında engelli bir çalışanın olup olmadığı da işverenlerden elde edilen bilgiler arasındaydı.

Tunceli ilinde 30 işveren hâlihazırda istihdam ettiği çalışanlarında bilgi beceri eksikliği olduğunu iletmiştir. Çalışanlarda en fazla eksiklik duyulan beceriler ise; İletişim ve ifade yeteneği ile Sorun çözme ve inisiyatif alabilme becerileridir.

İlimizde araştırma kapsamında yer alan 123 işletmeden 21'inde engelli çalışan istihdam edilmektedir. Engelli bireylerin istihdamında aşılması gereken en büyük zorluk önyargılardır. Herkesin engelli ya da engelli adayı olduğu gerçeğini hiçbir zaman unutmamamız gerekmektedir. Bunun dışında Türkiye'de engellilere yönelik istihdam politikaları başta Anayasa olmak üzere çeşitli yasal düzenlemelerle belirlenmiş durumdadır. Anayasanın getirmiş olduğu eşitlik ilkesinin yanı sıra düzenlemelerin öngördüğü pozitif ayrımcılık esasları engellilere yönelik istihdam politikalarının temelini oluşturmaktadır.

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde 3 engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde 4 engelli işçiyi meslek, beden ve ruhsal durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

İŞKUR'un engelli vatandaşlarımıza yönelik sunmuş olduğu önemli bir hizmet de, Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği Projeleridir. Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerle kaybetmesi nedeniyle işgücü kaybının en az yüzde 40 olduğu "Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları" ile belgelenen kişiler, üretime katkıda bulunarak öncelikle kendi geçimlerini sağlamak sonra da ilave istihdam oluşturmak amacıyla hazırlayacakları projeleriyle e-Devlet üzerinden "Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği" kapsamında başvuruda bulunabilmektedirler. Kurumumuz internet sitesinin duyurular bölümünde Başvuru Rehberi ve usul esaslar yayınlanmaktadır.

2.2. AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir. Bu bilgiler; açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek amacıyla alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve varsa bu açık işlere ait meslek bilgisinin yanında, bu mesleklerde cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, mevcut açık işler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, işverenlerin boş pozisyonlarını doldurabilmek için iş arayanları hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşveren Oranı
Toptan ve perakende ticaret	12	2,2%	16,7%
İmalat	11	2,9%	16,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8	4,9%	25,0%
İnşaat	5	0,9%	8,8%
Ulaştırma ve depolama	2	1,0%	14,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1,9%	33,4%
Genel Toplam	**39**	**1,6%**	**12,3%**

Tunceli ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 15 işletmede 39 açık iş tespit edilmiştir. Tunceli ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Tunceli ilinde araştırma döneminde toplam 39 kişilik açık işin 12 kişilik kısmı, Toptan ve perkende ticaret sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin en fazla olduğu bir diğer sektör ise İmalat sektörüdür.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması ile elde edilmektedir. Tunceli ilinde açık iş oranı yüzde 1,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 2,1 seviyesindedir. Tunceli ilindeki açık iş

oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Tunceli ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,9 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Tunceli ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işletmelerin içinde açık işi bulunan işletmelerin oranı yüzde 12,3 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 19,9 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 15: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi

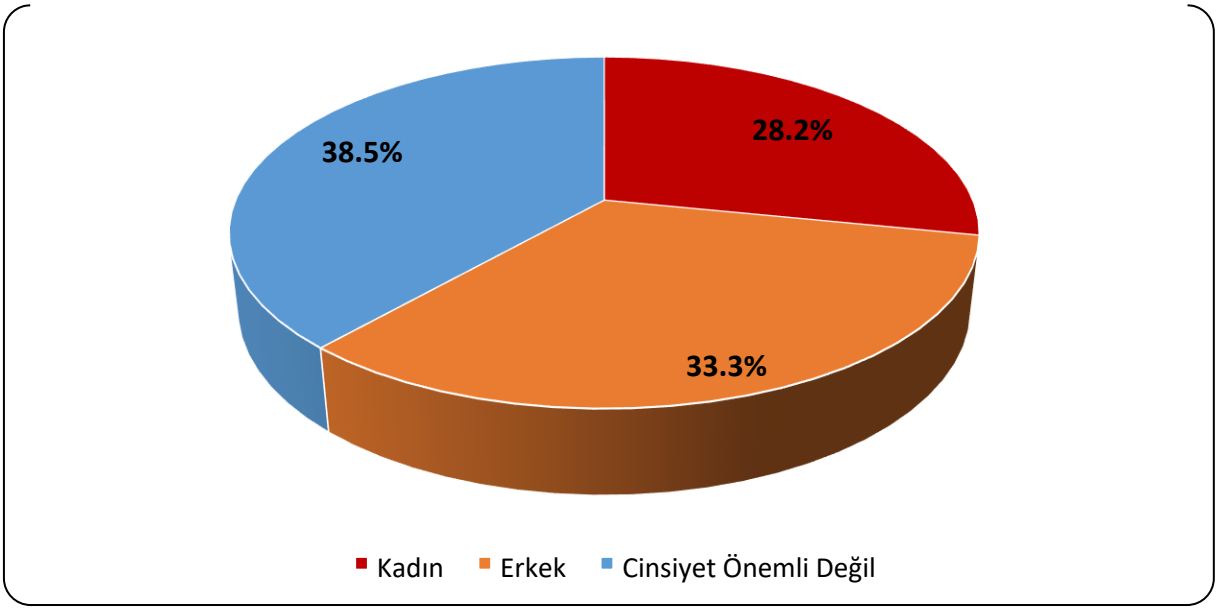

Şekil 15 üzerinde Tunceli ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 10+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Tunceli ilinde işverenlerin cinsiyetin önemli olmadığını belirttikleri açık işlerin oranı yüzde 38,5 iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 61,2 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut açık işler için kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 7 iken; Tunceli ilinde yüzde 28,2 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 31,8'inde işverenler açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Tunceli ilinde ise mevcut açık işlerin içinde erkek tercih edilen açık işlerin oranı yüzde 33,3 seviyesindedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların oranı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

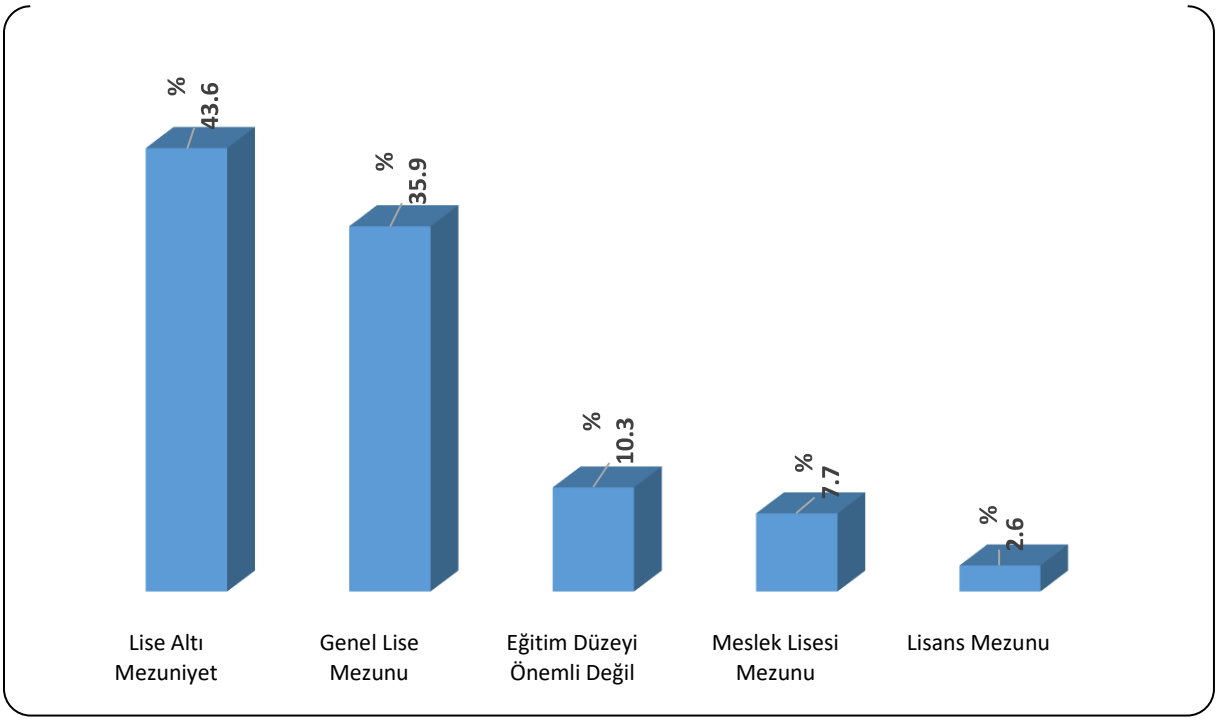

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Tunceli ilindeki açık işler incelendiğinde, asgari düzeyde "Lise altı mezuniyet" olarak talep edilen açık işlerin oranı yüzde 43,6 düzeyindedir. "Genel Lise Mezunu" şeklinde talep edilen açık işlerin payı da yüzde 35,9 seviyesindedir.

Şekil 17: Mevcut Açık İşlerin Arama Kanalı

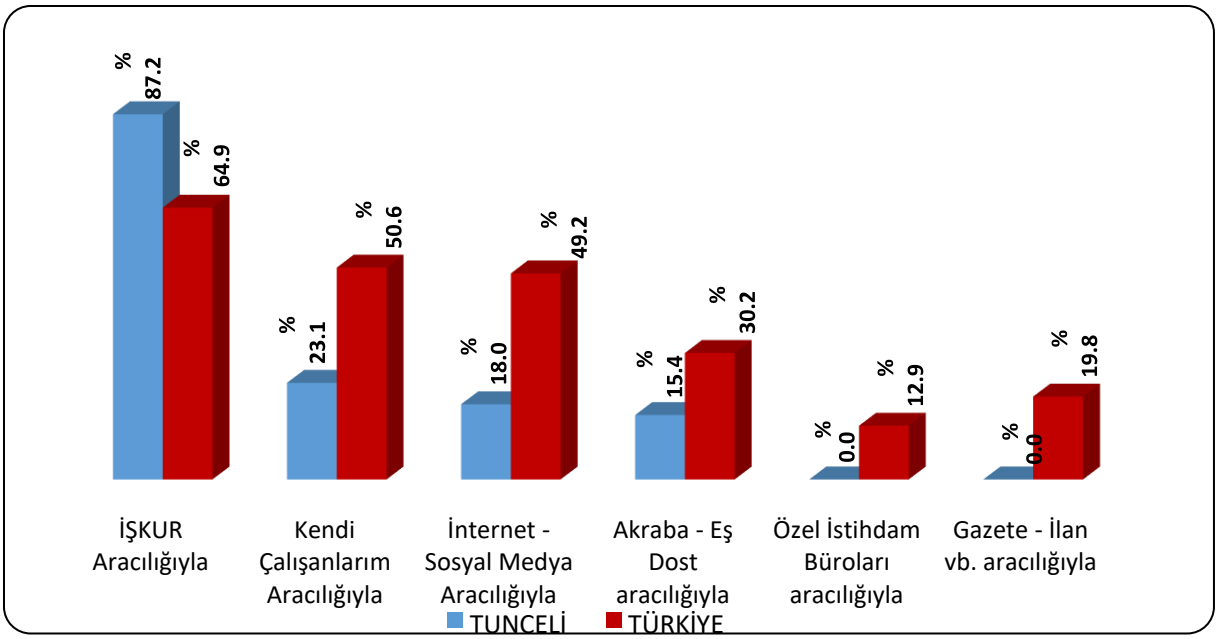

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu, özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi

işe yerleştirmek ve iş arayanla doğru işi en etkin biçimde eşleştirmek kurumumuz görevlerinden biridir.

Şekil 17 üzerinde Tunceli ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Tunceli ilinde 10+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin içinde İŞKUR aracılığıyla arananların oranı yüzde 87,2 seviyesindedir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 64,9 olarak gerçekleşmiştir. Tunceli ilinde ikinci sırada yüzde 23,1 ile "Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla" açık işler aranmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 18 ile "İnternet - Sosyal Medya Aracılığıyla" mevcut açık işler aranmaktadır.

Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Öncelik Sırası
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	4
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5
İş Tecrübesi	6
Takım Çalışması	7
Bilgisayar Kullanımı	8
Analitik Düşünebilme	9
Yabancı Dil	

Tunceli ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri takip etmektedir.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları

Meslekler	Açık İş
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	17
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	9
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	5
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	3
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1

Tunceli ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 43,6 seviyesindedir. İkinci sırada ise Nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Meslekler	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	17,6%	0,0%	23,5%	88,2%	29,4%	0,0%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	40,0%	0,0%	40,0%	60,0%	40,0%	0,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	33,3%	0,0%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; Tunceli ilinde arama kanalları içerisinde İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Nitelik gerektirmeyen meslekler, Sanatkârlar ile ilgili işlerde çalışanlar, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Profesyonel meslek elemanları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin büyük bölümü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslekler	Analitik Düşünebilme	Bilgisayar Kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe
Reyon Görevlisi							1			
Garson (Servis Elemanı)				1	2	4	5	3		1
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)							1			
Kasiyer		1	3		2					
Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)					1		2			
Beden İşçisi (Temizlik)							1			
Ekmek Dağıtım Elemanı			2	1						
Yufka Ustası						2				1
Araç Muayene İstasyonu Teknisyeni	2						3			1
Motosikletli Kurye				1	4		5	3		2

Tablo 15 üzerinde Tunceli ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Garson (Servis Elemanı), Yufka Ustası, Araç Muayene İstasyonu Teknisyeni mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada aranmaktadır.

Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yufka Ustası	Reyon Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)	Beden İşçisi (Temizlik)	Motosikletli Kurye	Motosikletli Kurye
Temizlik Görevlisi	Motosikletli Kurye	Araç Muayene İstasyonu Teknisyeni	Reyon Görevlisi
Şarküteri Ürünleri Satış Elemanı	Ekmek Dağıtım Elemanı	Kasiyer	Yufka Ustası
İç Mimar	Diğer Makine Teknisyenleri	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Beden İşçisi (Temizlik)
Mutfak Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma	Ön Muhasebeci	Araç Muayene İstasyonu Teknisyeni
Büro İşçisi	İnşaat/İşyeri Bekçisi	-	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
-	-	-	Kasiyer
-	-	-	Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)
-	-	-	Ekmek Dağıtım Elemanı

Tunceli ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Garson (Servis Elemanı), Motosikletli Kurye ve Reyon Görevlisi meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan meslek ise Yufka Ustası mesleğidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu meslek Reyon Görevlisi; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok aranan meslek Garson (Servis Elemanı) mesleğidir.

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Tunceli ili işgücü piyasasının talep kısmında yaşanan darboğazları daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin temin etmekte güçlük çektiği meslekler, eleman sayıları ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin etmekte zorlandığı gibi veriler ile önemli bilgi elde edilmektedir. Bu bölümde ele alınacak bilgiler, İlin istihdam politikasına da yön verecektir.

Bu kapsamda temininde güçlük çekilen meslekler, sektör ve meslek grupları bazında detaylıca incelenecektir.

Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 37.337 işletmenin (10+ istihdamlı) çeşitli mesleklerde eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Tunceli ilinde ise 10+ istihdamlı 123 işletme son bir yıl içerisinde temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 17,4'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken, Tunceli ilinde ise bu oran yüzde 14,63 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16
Toptan ve perakende ticaret	11
İmalat	7
Ulaştırma ve depolama	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
İnşaat	3
Genel Toplam	**47**

Tunceli ilinde 47 kişilik işgücü için eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü ön plana çıkmaktadır. Tunceli ilinde temininde güçlük çekilen elemanların içinde Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörünün payı yüzde 34,8 seviyesindedir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret ile İmalat sektörleri de ilk sıralarda yer alan ve eleman temininde güçlük çekilen diğer sektörlerdir.

Şekil 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı

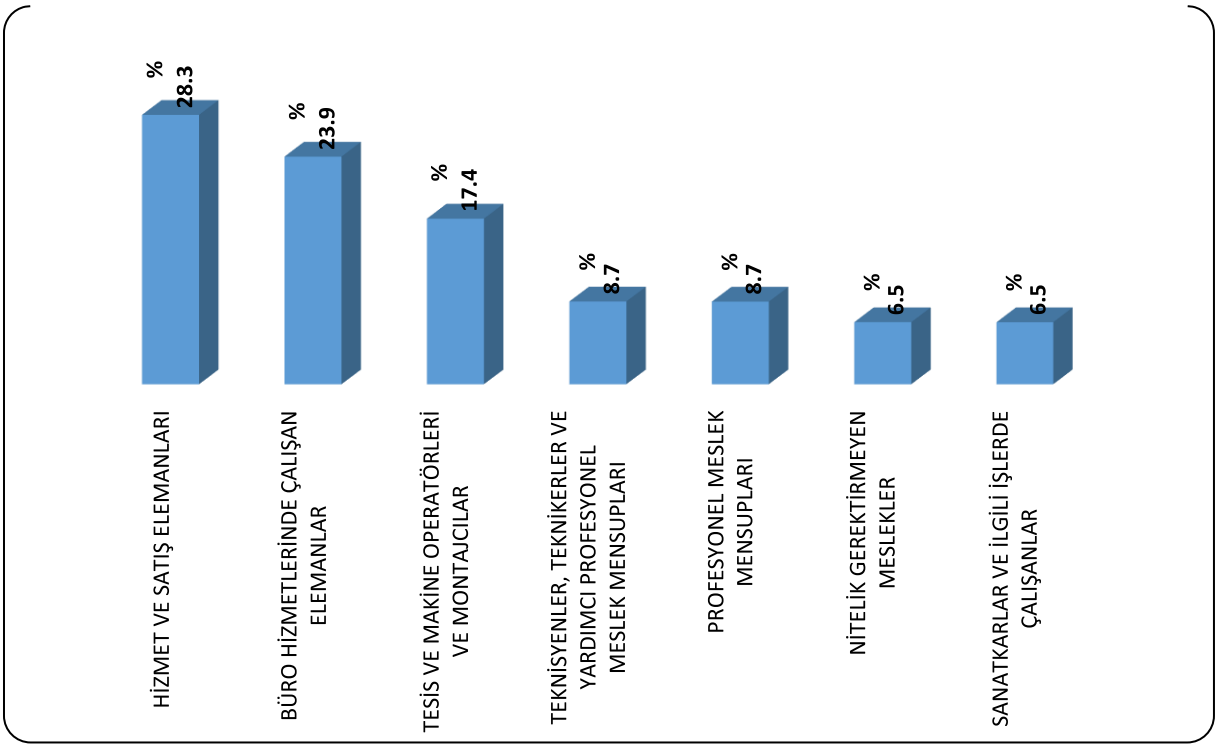

Tunceli ilinde meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 13 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu meslek grubunun toplam TGÇM içindeki payı yüzde 28,3 seviyesindedir.

Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,9 seviyesindedir.

Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi	8
Aşçı	6
Garson (Servis Elemanı)	4
Ekmek Ustası	3
Kurye	2
Araç Muayene İstasyonu Teknisyeni	2
Şoför-Yük Taşıma	2
Muhasebe Meslek Elemanı	2
Tır-Çekici Şoförü	2
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	2

Tunceli ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 8 kişi ile Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 6 kişi ile Aşçı ve 4 kişi ile Garson (Servis Elemanı) meslekleri gelmektedir.

Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

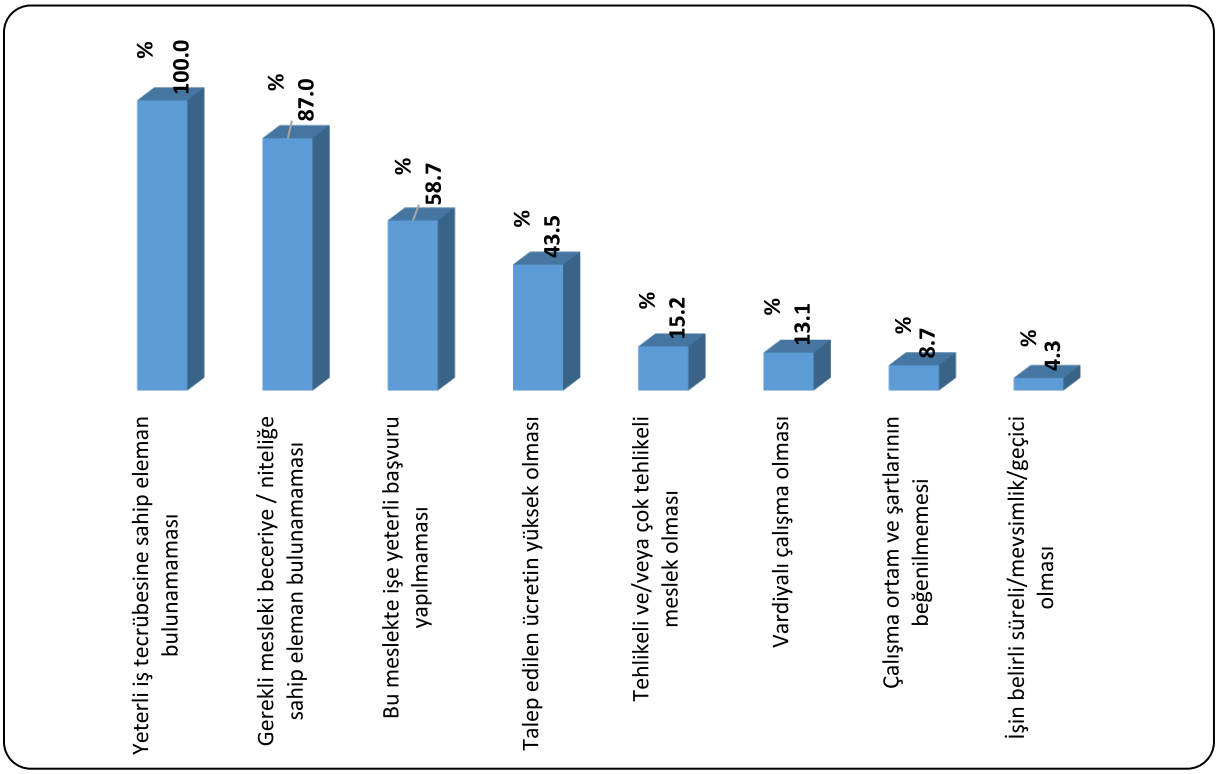

Tunceli ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 10+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında ilk sırada Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması yer almaktadır.

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için talep edilen beceri ve tecrübeye sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. Her ay düzenli olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen İktisadi Yönelim Anketleriyle imalat sanayiinde yer alan firmalardan gelecek 3 aylık döneme ilişkin istihdam beklentileri derlenmektedir. TCMB'nin bu kapsamda her ay yayınladığı istatistikler ise yalnızca imalat sektörü ve ülke geneline ilişkin bilgi vermektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları ise işverenlere bir yıl sonrası için öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimlerini belirlenmektedir. Ayrıca istihdam özelinde, teknolojik değişim ve dönüşümün işverenlerin bulundukları sektöre gelecek 10 yılda nasıl etki edeceği de İPA ile işverenlere sorulmaktadır. İPA verilerinden elde edilen bilgilerle 17 sektör için Türkiye geneli ve il düzeyinde raporlar düzenli olarak her yıl yayınlanmaktadır.

2.4.1. Net İstihdam Değişimi

Bu bölümde Tunceli ilinde 2022 Yılı araştırma dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 18,9'u çeşitli mesleklerde net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tunceli ilinde net istihdamın artacağını düşünen işletmelerin oranı 14,8 seviyesindedir. Öte yandan bazı meslekler için net istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,7 ve Tunceli ilinde ise yüzde 4,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İnşaat	52	9,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	8,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9	5,9%
İmalat	16	4,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	4,2%
Toptan ve perakende ticaret	18	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5	1,4%
Ulaştırma ve depolama	2	1,0%
Genel Toplam	**108**	**4,4%**

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerde bir yıl sonrası için (27 Mayıs 2023) istihdamın yüzde 3,3 artacağı beklenmekte olup Tunceli ilinde ise bu oran yüzde 4,4 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam artışı 52 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı yüzde 9,5 ile yine İnşaat sektöründe beklenmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	69
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	46
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	7
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	6
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	5
YÖNETİCİLER	1
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	-3
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	-23
Genel Toplam	**108**

Tunceli ilinde önümüzdeki bir yıl içerisinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu 69 kişilik artış ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubudur. 27 Mayıs 2023 tarihine kadar en düşük istihdam artışı beklenen meslek grubu ise Yöneticiler meslek grubudur.

Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Sıvacı	İnşaat İşçisi
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Çelik Kapı Montaj İşçisi
Reyon Görevlisi	Parke Döşeyicisi
Soğuk Demirci	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)
Garson (Servis Elemanı)	Ön Muhasebeci
Diğer İnşaat Boyacıları	Kasap
Mobilyacı	Şarküteri Ürünleri Satış Elemanı
Duvarcı	-
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	-
Büro Memuru (Genel)	-

Tunceli ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek Sıvacı, İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Reyon Görevlisi meslekleridir. İnşaat İşçisi, mesleği ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslek olarak belirtilmiştir.

2.4.2. Teknolojik Dönüşümün İstihdama Etkisi

İPA kapsamında yer alan işverenlere, “gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik gelişme ya da dönüşümün sektörünüzdeki istihdama yansımaları nasıl olacaktır?” sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 22: İşverenlerin Teknolojik Dönüşüm Sonucu İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Toptan ve perakende ticaret	19,4%	8,3%	11,1%	61,1%
İnşaat	8,8%	2,9%	17,7%	70,6%
İmalat	25,0%	0,0%	0,0%	75,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12,5%	12,5%	12,5%	62,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	0,0%	0,0%	75,0%
Ulaştırma ve depolama	14,3%	0,0%	0,0%	85,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14,3%	0,0%	28,6%	57,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	66,6%	33,4%
Eğitim	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%
Genel Toplam	**14,8%**	**4,1%**	**13,1%**	**68,0%**

Sektörlere göre işgücü piyasalarında yaşanan teknolojik dönüşümün istihdama sektörel yansıması incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranının en yüksek olduğu sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en fazla olan sektör ise Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2022 yılı Nisan-Mayıs aylarında saha çalışması gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında, ilimizde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ile istihdamın korunması ve artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sunması amacıyla Tunceli İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında yer alan işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda mevcut çalışanlar için beceri eksiklikleri, işverenin son bir yıl içinde eleman temin etmekte güçlük çektiği meslekler ve nedenleri tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda hazırlanan raporun işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. TÜİK tarafından her ay yayınlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren istatistikler, işgücü piyasasının arz yönüne ilişkin temel bilgi kaynağı kabul edilmektedir. TÜİK 2013 yılından günümüze il düzeyinde işgücü verisi yayınlamamaktadır. 2014 itibariyle TÜİK'in yayınladığı işgücü istatistikleri içinde yalnızca yıllık bazda bölgesel veriler yer almaktadır. 2021 yılı TÜİK verilerine göre TRB1 (Tunceli, Elazığ, Malatya, Bingöl) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 10,2 düzeyindedir. 2023 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tunceli ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan kişilerin önemli bir bölümü vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip kişilerdir. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı ile birlikte bazı sektörlerde kalifiye eleman temininde de sıkıntı yaşanmaktadır. Bir çok işveren, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanabilmesi için İŞKUR'un aktif işgücü programlarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan eleman temininde güçlük çekilen mesleklere göre yapılacak çalışmalarla kurs ve programların planlanması istihdamın arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Tunceli ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan işletmelerdeki toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 70,8 iken kadınların payı ise

yüzde 29,2 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör Toptan ve perakende sektörüdür. Kadın istihdamındaki yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Tunceli ilinde kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Ülkemizde kadın çalışan oranının diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olduğu sektörler Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörlerde belirli bir eğitim düzeyinin üzerinde eğitime sahip kadınların istihdam edilme şansı daha yüksektir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve AB ülkeleri ile kıyaslandığında düşük seviyededir. Kadınların işgücüne katılımının artması, kadınlara yalnızca ekonomik bağımsızlık kazandırmamakta, aynı zamanda sosyal hayatta daha etkin olmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadın istihdamı teşvik edilmelidir. İş ve aile yaşamı dengesinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler öncelikli olarak hayata geçirilmelidir. Kadınların eğitim seviyesinin artırılması, düşük eğitim seviyesine sahip kadınların mesleki eğitim kurslarından yararlandırılması, kadın istihdamına yönelik teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilere ait işyerlerinde kadın istihdamının diğer işletmelere kıyasla daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle kadın girişimciliğini teşvik etmek önem arz etmektedir.

Tunceli ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın iş arayanların kayda değer kısmı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iş aramaktadır. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde gelişim göstermelerine bağlıdır.

2022 yılı Ocak-Eylül döneminde Tunceli ilinde aktif işgücü piyasası programları kapsamında 35 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan toplam 111 kişi faydalanmıştır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve programların yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların istihdam edilebilirliklerinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un emek piyasalarındaki etkin rolü oldukça önemlidir. Aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak yeni bir meslek kazanmaları veya varolan mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanmaktadır.

Tunceli ilinde 10 ve üzeri istihdama sahip işletmeler içerisinde istihdamda öncü sektörler Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel) ve Sıvacı sektörleridir.

Tunceli ili İşgücü Piyasası Araştırmasının uygulandığı Nisan-Mayıs döneminde 123 işletmede 39 açık iş tespit edilmiştir. Tunceli ilinde Toptan ve perakende ticaret sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 39 kişilik açık işin 12 kişilik kısmı, Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin nispeten yüksek olduğu diğer bir sektör ise Nitelik gerektirmeyen meslekler sektörüdür.

Tunceli ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işletmelerin içinde açık iş bulanan işletme oranı yüzde 12,3 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 19,9 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işletmelerin içinde; aradıkları elemanlar için talep edilen asgari eğitim düzeyine "Lise altı mezuniyet" cevabı veren işletmelerin oranı Tunceli ilinde yüzde 43,6 seviyesindedir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde, İşverenlerin istedikleri elemanları bulmakta yaşadıkları zorlukların en fazla "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" nedeninden kaynaklandığı görülmektedir. Ülke genelinde son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının veya Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında yer alan işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 18,9'u en az bir meslek için istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tunceli ilinde istihdamın artacağını düşünen işverenlerin oranı yüzde 14,8 seviyesindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,7 iken Tunceli ilinde yüzde 4,1 olarak gerçekleşmiştir.

Pandemi, Ukrayna-Rusya savaşı, Enerji ve gıda fiyatlarında yaşanan artışlar, ekonomilerde yaşanan arz talep dengesizliği ve enflasyonist baskılarla birlikte olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz bu dönemde sosyo-ekonomik kırılganlığın dünya genelinde arttığı gözlenmektedir. Pandemi döneminde yaşanan gelişmeler, dijitalleşme ve son yıllarda hızla gelişen teknoloji, üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup

işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler oldukça hızlı değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi, etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitim ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde istihdamın önemli bir aracı olarak görülen esnek çalışmanın yaygınlaşması, güvenceli esneklik kavramının daha fazla gündemde yer almasını sağlamaktadır. Aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarıyla, güvence-esneklik dengesi de gözetilmelidir. Yaşam maliyetlerinin sürekli olarak yükseldiği bir dünyada, istihdamın ve gelirin sürdürülebilirliği için esnek çalışma modellerinin de güvenceli hale getirilmesine yönelik dönüşüm zaruridir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2022, 10 28). *Aylık Sigortalı İstatistikleri (Temmuz 2022).* SGK Web Sitesi: https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d1f95c9e252e6/ adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2022, 10 28). *İktisadi Yönelim Anketi ve Reel Kesim Güven Endeksi (Ekim 2022).* TCMB: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/cb9c6ed8-d70b-4199-a7d80fd8067f4579/IYA-Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACEcb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579-ogdYfbO adresinden alındı

Türkiye İstatistik Kurumu. (2022, 10 28). *2021 Yılı İşgücü İstatistikleri.* TÜİK: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=isgucu-istatistikleri-2021-45645&dil=1 adresinden alındı

Türkiye İş Kurumu. (2012-2022). İl Düzeyinde İstatistikler. *İdari Kayıtlar*. Türkiye: İŞKUR.

Türkiye İş Kurumu. (2022, Nisan-Mayıs). 2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Verileri. Türkiye: İŞKUR.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2022, 10 27). *Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm Eğilimler 2022.* ILO: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---rogeneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_834656.pdf adresinden alındı

EK: 2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU

2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1. Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.

2-Türkiye İş Kurumu Kanunu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 8.030TL (sekizbinotuzlira) İdari Para Cezası verilir.

3-İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
a) İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
b) İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
c) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
d) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
e) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapılıyor mu?		
f) Engelli istihdam ediyor musunuz?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

2) Yatırımla İlgili Bilgiler

Yatırımın Türünü Belirtiniz.

İlave Yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması

Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ( ) .....

3) İşyerinizde toplam kaç çalışanınız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

4) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve beceriler var mıdır?

Evet ( ) (5.soruya geçiniz.) Hayır ( ) (6. soruya geçiniz.)

5) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve becerileri belirtiniz.

Çalışanın Mesleği	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a) Bilgisayar kullanımı b) Analitik Düşünebilme c) İletişim ve ifade yeteneği d) İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e) Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g) Yabancı Dil h) Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik		
	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır)

BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 6.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşinizde Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a) Bilgisayar kullanımı b)Analitik Düşünebilme c)İletişim ve ifade yeteneği d)İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e)Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g)Yabancı Dil h)Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** a) Akraba - Eş Dost b) Gazete - İlan, vb. c) İnternet - Sosyal Medya d) İŞKUR e) Kendi çalışanlarım aracılığıyla f) Özel İstihdam Büroları		
					1.	2.	3.	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1, **EN FAZLA** 3 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (27 MAYIS 2023 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7)	**1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?**	**Evet** ☐ →	**7.1'e geçiniz.**
		Hayır ☐ →	**8. soruya geçiniz.**
		Fikrim Yok ☐ →	**8. soruya geçiniz.**

7.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz	Net sayısal artış	Sizce bu meslekte artışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)

8)	**1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?**	**Evet** →	**8.1'e geçiniz.**
		Hayır →	**9. soruya geçiniz.**
		Fikrim Yok →	**9. soruya geçiniz.**

8.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	Sizce bu meslekte azalışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)

BÖLÜM III - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 9.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 10.Soruya geçiniz.

9.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri, bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısı ile nedenlerini belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 3. Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 4. İşin belirli süreli/mevsimlik/geçici olması 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması 7. Vardiyalı çalışma olması 8. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması							
		1	2	3	4	5	6	7	8

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM IV – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

11) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini ( )
İşbaşı Eğitim Programları ( )
Nakdi Ücret Desteği ( )
Mesleki Eğitim Kursu ( )
Kısa Çalışma Ödeneği ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme ( )
Teşvikler ( )

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İŞKUR İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
Diğer (Belirtiniz).....

15) İşyerinizde uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam ediyor musunuz?

Evet ( ) 16. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 17. Soruya geçiniz.

16) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam etme sebebiniz nedir?

a) Yabancı dil bilgisine sahip olması
b) İşletmenin hedef kitlesiyle aynı uyruktan olması
c) Teşvikler
d) Yeterli mesleki bilgiye sahip olması
e) İşgücü maliyetinin daha düşük olması
f) Yeterli başvuru olmaması
g) Diğer….(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

17) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam **etmeme** sebebiniz nedir?

a) Yabancı işçi çalıştırma prosedürleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmama
b) Çalışma izni harcının yüksek olması
c) Kültürel uyumsuzluk
d) Yeterli Türkçe bilgisine sahip olmama
e) Yeterli mesleki bilgiye sahip olmama
f) Yeterli başvuru olmaması
g) Diğer……(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.